

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΤΗΣ ΕΕ
ΕΣΠΑ 2014-2020 & ΕΣΠΑ 2021-2027

Περιφέρεια Θεσσαλίας
(Τρίκαλα)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ

Καθηγητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Επισκέπτης Καθηγητής, Κολλέγιο της Ευρώπης

ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΣΙΓΚΟΥ

Ερευνήτρια, Οικονομική Διακυβέρνηση ΕΕ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύντομη εισαγωγή.....	3
Προγραμματική Περίοδος 2014-2020.....	5
Ειδικότερα για την Ελλάδα.....	6
Η Περιφέρεια της Θεσσαλίας.....	8
Προγραμματική Περίοδος 2021-2027.....	12
Ειδικότερα για την Ελλάδα.....	15
Η Πολιτική Συνοχής ως απάντηση στην covid-19.....	17
Θέμα Ημερίδας: Ψηφιακός Μετασχηματισμός & Ψηφιακή Οικονομία.....	18

ΣΥΝΤΟΜΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Πολιτική Συνοχής είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της ΕΕ. Στοχεύοντας όλες τις περιφέρειες και τις πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), επιδιώκει να στηρίξει τη δημιουργία θέσεων εργασίας, να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και να προωθήσει την οικονομική και βιώσιμη ανάπτυξη, συμβάλλοντας σε μια καλύτερη ζωή για όλους τους ευρωπαίους πολίτες. Σκοπός της είναι η διασφάλιση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών και της σύγκλισης των Περιφερειών, με τη μείωση των σημαντικών οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών ανισοτήτων που παρατηρούνται μεταξύ τους. Ως εκ τούτου, η Πολιτική Συνοχής είναι η πολιτική που βρίσκεται πίσω από τα εκατοντάδες χιλιάδες έργα, άλλα μεγαλύτερης και άλλα μικρότερης κλίμακας, και τα επιχειρησιακά προγράμματα, τα οποία υλοποιούνται ανά την Ευρώπη με τη συγχρηματοδότηση της ΕΕ μέσω των αρμόδιων Ταμείων.

Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι της Πολιτικής Συνοχής επιτυγχάνονται στο πλαίσιο της αξιοποίησης του:

- ✚ **Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης – ΕΤΠΑ**, που έχει ως στόχο την ενδυνάμωση της περιφερειακής οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, επενδύοντας σε τομείς που ενισχύουν την ανάπτυξη, έτσι ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα, να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να διορθωθούν οι ανισορροπίες μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 το ΕΤΠΑ θα χρηματοδοτήσει επενδύσεις για τη δημιουργία μιας πιο έξυπνης, πιο πράσινης, πιο συνδεδεμένης και πιο κοινωνικής Ευρώπης, που θα είναι βρίσκεται κοντά στους πολίτες της.
- ✚ **Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου – ΕΚΤ+** (για την περίοδο 2014-2020 *Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο*), που επενδύει στο ανθρώπινο κεφάλαιο της Ευρώπης, έχοντας ως στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών σε ό,τι αφορά την απασχόληση, την εκπαίδευση και τις δεξιότητες, καθώς και την προώθηση των αντίστοιχων διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στους τομείς αυτούς. Παράλληλα, υποστηρίζει την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους της κοινωνικοοικονομικής ανάκαμψης της ΕΕ από την πανδημία του κορωνοϊού.
- ✚ **Ταμείου Συνοχής**, που χρηματοδοτεί έργα στους τομείς των μεταφορών, επενδύει στο περιβάλλον και στην πράσινη ανάπτυξη, στοχεύοντας τα κράτη-μέλη των οποίων το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι λιγότερο από 90% του

ευρωπαϊκού μέσου όρου, επιδιώκοντας να μειώσει τις οικονομικές, κοινωνικές, και εδαφικές ανισότητες και να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, τα Ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και το Ταμείο Συνοχής, μαζί με το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης –ΕΓΤΑΑ**, το οποίο εστιάζει στην επίλυση των ιδιαίτερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές της ΕΕ και το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας –ΕΤΘΑ** (Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας από το 2021), το οποίο βοηθά τους αλιείς να υιοθετήσουν πρακτικές βιώσιμης αλιείας και στηρίζει τις παράκτιες κοινότητες, ώστε να διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους, με στόχο να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής κατά μήκος των ευρωπαϊκών ακτών, αποτέλεσαν τα **Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία – ΕΔΕΤ**. Στη βάση των ΕΔΕΤ, επιχειρήθηκε ο συντονισμός και η συνεκτικότητα μεταξύ της πολιτικής συνοχής και των άλλων πολιτικών της ΕΕ που συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη. Στόχος τους, μεταξύ άλλων, ήταν να συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη διασφάλιση μιας βιώσιμης ευρωπαϊκής οικονομίας και ενός υγιούς περιβάλλοντος, εστιάζοντας σε συγκεκριμένους τομείς, όπως για παράδειγμα η έρευνα και η καινοτομία, οι ψηφιακές τεχνολογίες, η στήριξη της οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα, η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, οι μικρές επιχειρήσεις κ.ο.κ. Τα κράτη-μέλη έχουν ακόμη τη δυνατότητα να δεσμεύσουν κονδύλια στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ **μέχρι το τέλος του 2023**.

- ✚ Επιπλέον, από το 2021 στο «οπλοστάσιο» της Πολιτικής Συνοχής προστέθηκε και το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης**, ως ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο για την παροχή στήριξης σε εδάφη που αντιμετωπίζουν σοβαρές κοινωνικοοικονομικές προκλήσεις λόγω της μετάβασής τους προς την κλιματική ουδετερότητα, όπως προβλέπει η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για μία κλιματικά ουδέτερη ΕΕ μέχρι το 2050. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης** ενισχύει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στηρίζει επενδύσεις σε τομείς όπως η ψηφιακή συνδεσιμότητα, οι τεχνολογίες καθαρής ενέργειας, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ο μετασχηματισμός των βιομηχανικών εγκαταστάσεων, η έρευνα και η καινοτομία, η επανεκπαίδευση των εργαζομένων και η αντίστοιχη τεχνική βοήθεια κ.ο.κ.

Το σύνολο των πόρων που προορίζονται για την Πολιτική Συνοχής προβλέπονται στο πλαίσιο του Προϋπολογισμού της ΕΕ, δηλαδή του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου – ΠΔΠ, που καθορίζει τα όρια των δαπανών της Ένωσης για μια περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών. Το ύψος της επένδυσης της Πολιτικής Συνοχής αντανακλά τις αναπτυξιακές ανάγκες των κρατών-μελών, καθώς οι περιφέρειες κατηγοριοποιούνται ανάλογα με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν τους (ΑΕγχΠ) σε **περισσότερο ανεπτυγμένες, μετάβασης ή λιγότερο ανεπτυγμένες**. Κατά τη διαπραγμάτευση σχετικά με το ύψος και την κατανομή των κονδυλίων της Πολιτικής Συνοχής, προτεραιότητα δίνεται στις χώρες και στις περιφέρειες των οποίων η ανάπτυξη υστερεί. Σε αυτό το πλαίσιο, τα κράτη-μέλη καλούνται να αξιοποιήσουν τα κονδύλια αυτά για τη χρηματοδότηση επιχειρησιακών προγραμμάτων, τα οποία ενδέχεται να καλύπτουν όλη την

επικράτεια της χώρας (τομεακά προγράμματα), και/ή συγκεκριμένες περιφέρειες (περιφερειακά προγράμματα), ή ακόμα και να περιλαμβάνουν περισσότερες από μια χώρες (συνεργατικά προγράμματα). Τα προγράμματα αυτά παρουσιάζουν τις προτεραιότητες της χώρας και/ή των περιφερειών ή της συγκεκριμένης συνεργαζόμενης περιοχής, πάντα με βάση την εθνική στρατηγική που έχει χαράξει η εκάστοτε χώρα, όπως αυτή αναλύεται στην αντίστοιχη **Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης**, το περιεχόμενο της οποίας διαπραγματεύονται τα κράτη-μέλη με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διαχείριση και υλοποίηση των επιλεγμένων προγραμμάτων πραγματοποιείται από τα κράτη-μέλη και τις περιφέρειές τους, στη βάση ενός συστήματος αποκεντρωμένης διαχείρισης, υπό την καθοδήγηση και παρακολούθηση των αρμόδιων (εθνικών ή περιφερειακών) «διαχειριστικών αρχών».

Οι δυνητικοί δικαιούχοι της πολιτικής συνοχής μπορεί να είναι δημόσιοι οργανισμοί, επιχειρήσεις (ιδίως μικρομεσαίες), πανεπιστήμια καθώς και ενώσεις, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) και εθελοντικές οργανώσεις ή ιδιώτες εφόσον υποβάλλουν σχέδια τα οποία πληρούν τα κριτήρια επιλογής που έχουν καθορίσει οι διαχειριστικές αρχές των προγραμμάτων. Οι ξένες επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Ευρώπη δικαιούνται επίσης να λάβουν βοήθεια από τα διαρθρωτικά ταμεία.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2014-2020

Για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, η ΕΕ διέθεσε **€351,8 δισ.** στην πολιτική συνοχής της, ποσό που συνιστούσε το **32,5%** του συνολικού προϋπολογισμού της. Τα κονδύλια αυτά εγκρίθηκαν για την επίτευξη των στόχων της «**Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**», δίνοντας έμφαση στην έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, ως μέσο αντιμετώπισης των διαρθρωτικών αδυναμιών της ευρωπαϊκής οικονομίας, της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητάς της, και της ενίσχυσης μιας αειφόρου κοινωνικής οικονομίας της αγοράς.

Πιο συγκεκριμένα, για την προγραμματική περίοδο **2014-2020**, ο σχετικός Κανονισμός Κοινών Διατάξεων (Κανονισμός (ΕΕ) Αριθ. 1303/2013) καθόρισε **11 Θεματικούς Στόχους** προς υποστήριξη από τα ΕΔΕΤ:

1. Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας.
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών.
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα (για το ΕΓΤΑΑ) και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (για το ΕΤΘΑ).
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.

5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων.
6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων.
8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων.
10. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση.
11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ¹

Για τη χώρα μας προβλέφθηκαν στο πλαίσιο της Πολιτικής Συνοχής κονδύλια ύψους €17,8 δισ. (Υπουργείο Οικονομικών, τιμές 2018)² τα οποία διοχετεύθηκαν στις **13 ελληνικές περιφέρειες**, επιτρέποντας την υλοποίηση περισσότερων από **22.000 έργων**. Τα έργα αυτά συνέβαλαν στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας μέσω της ανάταξης και αναβάθμισης του παραγωγικού και κοινωνικού της ιστού, αντιμετωπίζοντας τις σοβαρές διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας, οι οποίες εντάθηκαν κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης.

Μάλιστα, ακολουθώντας το παράδειγμα της Προγραμματικής Περιόδου **2007-2013**, κατά την οποία το ποσοστό **συγχρηματοδότησης της ΕΕ αυξήθηκε κατακόρυφα από 75% σε 99,8%**, συμβάλλοντας στην ταχύτερη απορρόφηση των κονδυλίων, παρά την υιοθέτηση μέτρων αυστηρής δημοσιονομικής λιτότητας, την περίοδο **2014-2020**, το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο επέτρεψε **υψηλότερο ποσοστό προκαταβολών** από το κανονικό. Προέβλεψε, επίσης, **υψηλότερο ποσοστό συγχρηματοδότησης**, για τα τρία πρώτα έτη της προγραμματικής περιόδου, έχοντας ως στόχο τη διευκόλυνση των εθνικών προϋπολογισμών κατά την περίοδο δημοσιονομικής προσαρμογής.³ Παράλληλα, συμπεριλήφθηκε όρος για την

¹ Βλέπε: [ΕΣΠΑ 2014-2020 \(espa.gr\)](http://espa.gr)

² Συνολικά προβλέφθηκαν 26 δισ., όπου το **80%** αποτέλεσαν πόρους των **Διαρθρωτικών/Επενδυτικών Ταμείων της ΕΕ** και το 20% εθνικούς πόρους (ΕΣΠΑ FACTSHEET 2014-2020).

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για τα ΕΔΕΤ (L 347/320, 20.12.2013) και Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/2135 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Νοεμβρίου 2016 (L 338/34, 13.12.2016) με τον οποίο επεκτάθηκε η λεγόμενη «συμπληρωματική συγχρηματοδότηση» (top-up co-financing) πέραν της αρχικής κανονιστικής προθεσμίας του Ιουνίου 2016, έως τις 30 Ιουνίου του έτους που έπεται του ημερολογιακού έτους κατά το οποίο η σχετική χρηματοδοτική βοήθεια περατώνεται. Το μέσο ποσοστό συγχρηματοδότησης για την Ελλάδα

αναθεώρηση των εθνικών κατανομών της περιόδου 2017-2020, ο οποίος οδήγησε **στην αύξηση των συνολικά διαθέσιμων πόρων** για τα κράτη-μέλη που επλήγησαν περισσότερο από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008-2013, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.⁴

Ως αποτέλεσμα, το **Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020 – ΕΣΠΑ**, το οποίο αποτέλεσε το βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με την κρίσιμη συνδρομή των πόρων των **ΕΔΕΤ**, κατάφερε να θέσει στο επίκεντρο της περιόδου τους στόχους της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», προάγοντας μια ανάπτυξη:

- **Έξυπνη**, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία.
- **Βιώσιμη**, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και
- **Χωρίς Αποκλεισμούς**, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

Συμφωνα με το αναπτυξιακό όραμα του ΕΣΠΑ, σημαντικό στόχο αποτέλεσε η δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, με αιχμή την εξωστρεφή, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης.

Χρηματοδοτικές προτεραιότητες της περιόδου:

1. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας.
2. Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση.
3. Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον.
4. Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – ολοκλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.
5. Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ανέρχεται, περίπου, στο 90%, ανάλογα με το επιχειρησιακό πρόγραμμα και την κατηγορία των περιφερειών. Η εν λόγω πρόβλεψη, αφορά την περίπτωση των κρατών-μελών που βρίσκονταν σε πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής.

⁴ Βλέπε: Βασαρδάνη, Μελίνα, and Δήμητρα Δημητροπούλου. 2018. "Η αξιοποίηση των διαρθρωτικών πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Ελλάδα." Τράπεζα της Ελλάδος: Οικονομικό Δελτίο 47: 37-64. <https://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/oikodelt201807.pdf>

Επίσης, καθοριστικό στοιχείο στον αναπτυξιακό σχεδιασμό της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσε η εκπόνηση της εθνικής και των περιφερειακών **Στρατηγικών Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση**. Στο πλαίσιο των στρατηγικών αυτών, η χώρα και οι Περιφέρειές της κλήθηκαν να εντοπίσουν τις δραστηριότητες εκείνες στις οποίες παρουσιάζουν ή είναι σε θέση να οικοδομήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και σε αυτές να επικεντρώσουν τους διαθέσιμους πόρους και τις προσπάθειές τους, ώστε να καταστεί δυνατή η επίτευξη σημαντικών αναπτυξιακών αποτελεσμάτων.

Σε εθνικό επίπεδο προσδιορίστηκαν οκτώ σχετικοί κλάδοι:

- Αγρο-διατροφή
- Υγεία – φάρμακα
- Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών
- Ενέργεια
- Περιβάλλον και βιώσιμη ανάπτυξη
- Μεταφορές
- Υλικά – κατασκευές
- Τουρισμός, πολιτισμός, δημιουργικές βιομηχανίες

Παράλληλα, ένα άλλο χαρακτηριστικό του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιόδου 2014-2020 αποτέλεσαν οι **Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις**. Πρόκειται για εργαλεία ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών σε περιοχές που παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα ή διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δεξιότητες.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 συμπεριέλαβε συνολικά **20 Προγράμματα**, 7 Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά.

Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης του Προγράμματος για την Περίοδο **2014-2020** ανήλθε στα **€376.696.492**, εκ των οποίων το ποσό των **€301.357.191** αποτέλεσε τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ το ποσό της εθνικής συμμετοχής ανήλθε στα €75.339.301, επιτρέποντας την υλοποίηση άνω των **1.600 έργων** σε όλη την Περιφέρεια.⁵ Μάλιστα, για την περίοδο **2021-2027**, η κατανομή των κονδυλίων αυξήθηκε στα **€554 εκατομμύρια**.⁶

⁵ Διαθέσιμο στο: [6η Αναθεώρηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Θεσσαλίας 2014 – 2020](#)

⁶ Διαθέσιμο στο: [Εγκεκριμένο Πρόγραμμα Θεσσαλία 2021-2027](#)

Ενδεικτικά έργα:⁷**Ηλεκτροκίνηση, Σηματοδότηση - Τηλεδιοίκηση, Τηλεπικοινωνίες και ETCS L1 στην υφιστάμενη Μονή Σιδηροδρομική Γραμμή Λάρισα - Βόλος με αναβάθμιση της Σιδηροδρομικής Γραμμής στο τμήμα ΣΣ Λατομείου - ΒΙΠΕ - ΣΣ Βόλου.**

Το έργο αφορά α) στην εγκατάσταση συστημάτων Σηματοδότησης-Τηλεδιοίκησης, Ευρωπαϊκού Συστήματος Ελέγχου Τραίνων (ETCS L1) και Ηλεκτροκίνησης τύπου trolley στη μονή σιδηροδρομική γραμμή στο τμήμα "Λάρισα – Βόλος", μήκους 61,5 χλμ. περίπου και β) στην αναβάθμιση της υφιστάμενης μονής μετρικής γραμμής σε κανονικού εύρους στο τμήμα «Σιδηροδρομικός Σταθμός Λατομείου - Βιομηχανική Περιοχή - Σιδηροδρομικός Σταθμός Βόλου».

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ταμείο Συνοχής	€ 92.468.106

Ε.Ο. Λάρισας – Τρικάλων: Κατασκευή οδικού τμήματος από Ι/Κ Τερψιθέας έως Α/Κ Ραχούλας

Η Πράξη αφορά στη βελτίωση του οδικού τμήματος της Ε.Ο. ΛΑΡΙΣΑΣ – ΤΡΙΚΑΛΩΝ, από τον Ι/Κ Τερψιθέας έως τον Α/Κ Ραχούλας, μήκους περίπου 5,50 χλμ., με τυπική διατομή πλάτους 21,30/24,30 μ, συμπεριλαμβανομένων των προσαρμογών του στην υφιστάμενη οδό αρχή και τέλους, καθώς και το αντίστοιχο παράπλευρο δίκτυο. Το συγκεκριμένο οδικό τμήμα αποτελεί ενδοπεριφερειακή οδική σύνδεση. Με την κατασκευή του σχεδόν ολοκληρώνεται η παρέμβαση στην Ε.Ο. Λάρισας - Τρικάλων, η οποία αποκτά χαρακτηριστικά σύγχρονου αυτοκινητόδρομου σε όλο το μήκος της. Το έργο απαρτίζεται κυρίως από δύο τμήματα: - Τμήμα Α: από Ι/Κ Τερψιθέας έως «Κομμένη Γη» μήκους 3.419 μ. - Τμήμα Β: από "Κομμένη Γη" έως Α/Κ Ραχούλας, μήκους 2.054 μέτρων.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ταμείο Συνοχής	€ 18.143.306

⁷ Τα έργα είναι ολοκληρωμένα ή σε διαδικασία ολοκλήρωσης εντός του χρονικού πλαισίου που ορίζεται από το ΕΣΠΑ 2014-2020. Διαθέσιμα στο: [APXIKH \(anaptyxi.gov.gr\)](http://APXIKH(anaptyxi.gov.gr))

Ε.Ο. Τρίκαλων – Άρτας: Κατασκευή οδικού τμήματος από παράκαμψη Πύλης έως Παλαιομονάστηρο

Η πράξη είναι συνέχεια του ολοκληρωμένου, στο ΕΣΠΑ 2007-2013, έργου «Βελτίωση οδού Τρικάλων - Πύλης (τμήμα από γέφυρα Καραβόπορου έως Λυγαριά)», μήκους 9,50 χλμ. και αφορά την κατασκευή τμήματος της Ε.Ο. Τρικάλων - Άρτας και συγκεκριμένα την παράκαμψη Πύλης – Παλαιομονάστηρου μήκους 4,50χλμ. Εκτός από την κατασκευή της κύριας αρτηρίας προβλέπεται η κατασκευή παράπλευρου και αγροτικού δικτύου όπου απαιτείται για την εξυπηρέτηση της ευρύτερης περιοχής και η κατασκευή ισόπεδων κόμβων στην Πύλη και τον Άγιο Βησσαρίωνα.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	€ 7.217.550

Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής για το σχολικό έτος 2020-2021

Το έργο στοχεύει στην εναρμόνιση της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής κατά το σχολικό έτος 2020-2021 και συμβάλλει στη διατήρηση και την αύξηση της απασχόλησης των ωφελούμενων από οικογένειες με εισοδήματα κάτω του ορίου της φτώχειας, σε θέσεις εργασίας με ισότιμους όρους, με την παροχή θέσης φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων και παιδιών σε δημόσιους και ιδιωτικούς Βρεφονηπιακούς, Παιδικούς Σταθμούς και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ) στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Οι ωφελούμενοι από το έργο είναι άτομα (άνδρες και γυναίκες) που έχουν την επιμέλεια τέκνων. Η διάθεση της θέσης πραγματοποιείται προς το κάθε ωφελούμενο άτομο μέσω «αξίας τοποθέτησης» (voucher) του τέκνου του, που λαμβάνει από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ), σύμφωνα με τα οριζόμενα σε σχετική Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	€ 12.700.000

Προμήθεια εξοπλισμού πληροφορικής Σχολικών Μονάδων

Η Πράξη αφορά στη στήριξη και ενίσχυση της χρήσης ψηφιακής τεχνολογίας, μέσω της αναβάθμισης του τεχνολογικού εξοπλισμού, κατά την εκπαιδευτική διαδικασία στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η ανάγκη της χρήσης ψηφιακής τεχνολογίας σε όλα τα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας κρίνεται επιτακτική, προκειμένου το σχολείο να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις τεχνολογικά εξελισσόμενες απαιτήσεις μόρφωσης και κατάρτισης που επιτάσσει η σύγχρονη εποχή. Συγκεκριμένα, η πράξη αφορά στον εξοπλισμό των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Θεσσαλίας με τον αναγκαίο τεχνολογικό εξοπλισμό ΤΠΕ για την ένταξη και την εξοικείωση όλων των μαθητών στο συνεχώς εξελισσόμενο τεχνολογικό περιβάλλον.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	€ 5.502.435

Ολοκλήρωση του Προσκηνίου Πολιτισμού

Η πράξη αφορά στην ολοκλήρωση του ημιτελούς κτιρίου του Προσκηνίου Πολιτισμού, που βρίσκεται στο οικοδομικό τετράγωνο ΟΤ809, σε οικόπεδο εμβαδού 4.000 m², περιβάλλεται από τις οδούς Ανθίμου Γαζή, Κουμουνδούρου και Βελή και αποτελεί την τρίτη και τελευταία φάση της υλοποίησης του έργου. Αναλυτικά περιλαμβάνει: τις εργασίες κατασκευής της σκηνής συνολικού εμβαδού 410 m², την τοποθέτηση εξοπλισμού στην αίθουσα του θεάτρου και επενδύσεων ακουστικής μελέτης, την τοποθέτηση εξοπλισμού στα foyer, τα εκδοτήρια και το βεστιάριο, την αποπεράτωση των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού και ειδικού φωτισμού της σκηνής. Η μελέτη του κτιρίου, καθώς και τα υλικά που έχουν επιλεγεί, πληρούν τις προδιαγραφές και τα πρότυπα του βιοκλιματικού σχεδιασμού, ώστε να επιτυγχάνονται οι ιδανικές συνθήκες θερμικής άνεσης για τους χρήστες με την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη εξοικονόμηση ενέργειας. Με την ολοκλήρωσή του το κτίριο θα διαθέτει μια υψηλής στάθμης υποδομή 545 θέσεων για παραστάσεις θεάτρου, μελοδράματος, χορού και μουσικών εκδηλώσεων, καθώς και βοηθητικούς χώρους (εργαστήρια, γραφεία διοίκησης, χώρους υγιεινής, αποθήκες και μηχανοστάσια).

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	€ 5.000.000

Προμήθεια εξοπλισμού για το ακτινολογικό εργαστήριο του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Λάρισας

Προμήθεια και εγκατάσταση ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού για το Ακτινολογικό Εργαστήριο του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Λάρισας ώστε να είναι βελτιωθούν σημαντικά οι δυνατότητες διενέργειας απεικονιστικών εξετάσεων, κρίσιμος παράγοντας κατά τη διάρκεια υγειονομικών κρίσεων όπως είναι η πανδημία Covid-19.

Προγραμματική περίοδος	Ταμείο	Συνολ. Προϋπ/σμός Επένδυσης
2014 -2020	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	€ 2.281.512

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2021-2027

Για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, η ΕΕ θα διαθέσει **€392 δισ.** στην Πολιτική Συνοχής της, σχεδόν **το ένα τρίτο δηλαδή του συνολικού προϋπολογισμού της**. Ήδη από τον Μάιο του 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις κανονισμού για την Πολιτική Συνοχής για την περίοδο μετά το 2020, έχοντας ως βασικό στόχο τη μεταρρύθμισή της, ώστε να απλουστευθούν οι διαδικασίες και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των επενδύσεων της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι 11 θεματικοί στόχοι που κυριάρχησαν την περίοδο 2014-2020 αντικαταστάθηκαν από πέντε στόχους πολιτικής για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το ΕΤΘΑ, με σκοπό να κατευθύνουν τις επενδύσεις για τη δημιουργία:

- Μιας **εξυπνότερης Ευρώπης**, μέσω της καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, του οικονομικού μετασχηματισμού και της στήριξης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
- Μιας **πιο Πράσινης Ευρώπης** χωρίς εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, που εφαρμόζει τη συμφωνία του Παρισιού και επενδύει στην ενεργειακή μετάβαση, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.
- Μιας **πιο Συνδεδεμένης Ευρώπης**, με στρατηγικά δίκτυα μεταφορών και ψηφιακά δίκτυα.
- Μιας **πιο Κοινωνικής Ευρώπης**, που υλοποιεί τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και στηρίζει την ποιοτική απασχόληση, την εκπαίδευση, τις δεξιότητες, την κοινωνική ένταξη και την ίση πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη.

- Μιας **Ευρώπης πιο Κοντά στους Πολίτες**, με τη στήριξη των αναπτυξιακών στρατηγικών που καταρτίζονται σε τοπικό επίπεδο και της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε όλη την ΕΕ.

Παράλληλα, η συγκεκριμένη Προγραμματική Περίοδος διακρίνεται για:

- **Τους κλιματικούς στόχους:** σταθμισμένη κλιματική και περιβαλλοντική συμβολή των επενδύσεων, ελάχιστοι στόχοι για τα ταμεία, μηχανισμός κλιματικής προσαρμογής.
- **Τη μεγαλύτερη ενδυνάμωση των τοπικών, αστικών και εδαφικών αρχών στη διαχείριση των κονδυλίων:** ο αποκλειστικός στόχος της πολιτικής εφαρμόζεται μόνο μέσω εδαφικών και τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών.
- **Την απλούστευση:** Η νέα Πολιτική Συνοχής εισάγει ένα σύνολο κανόνων για τα οκτώ Ταμεία⁸ και σημαντική μείωση του όγκου του παράγωγου δικαίου. Αυτό συνεπάγεται συγκεκριμένα:
  - Πιο απλή και πιο συχνή διαδικασία αναφοράς.
  - Ελαφρύτεροι έλεγχοι για τα προγράμματα: απότομη μείωση των επαληθεύσεων διαχείρισης, «αρχή του ενιαίου ελέγχου», αναλογικές ρυθμίσεις για τους ελέγχους.
  - Ταχύτερη παράδοση: εκτεταμένη δυνατότητα χρήσης απλοποιημένων επιλογών κόστους και χρηματοδότησης που δεν συνδέονται με συστήματα κόστους.
  - Τέλος της έγκρισης της Επιτροπής για τα Μεγάλα Έργα.
  - Όχι άλλος ορισμός φορέων διαχείρισης και ελέγχου.
- **Δημιουργία συνθηκών επιτυχίας:** εξορθολογισμένοι και σαφείς όροι που επιτρέπουν την τήρηση των όρων καθ' όλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου για την επιστροφή δαπανών από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

---

⁸ Θέσπιση Κανονισμού Κοινών Διατάξεων που διέπει 8 ταμεία της ΕΕ των οποίων η διάθεση πραγματοποιείται από κοινού με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες. Από κοινού, αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο του προϋπολογισμού της ΕΕ. Τα 8 ταμεία που καλύπτονται από τον παρόντα Κοινό Κανονισμό είναι τα εξής: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, Ταμείο Συνοχής, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και τις Θεωρήσεις.

- **Ευέλικτος προγραμματισμός προσαρμοσμένος στις νέες προκλήσεις και τις αναδυόμενες ανάγκες:** κατανομή του ποσού ευελιξίας μόνο μετά από ενδιάμεση αναθεώρηση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και πιθανών νέων προκλήσεων.
- **Ενισχυμένες διατάξεις προβολής και επικοινωνίας:** απαιτήσεις για τους δικαιούχους και προώθηση ενεργειών στρατηγικής σημασίας.

Η Νέα Πολιτική Συνοχής θα εξακολουθεί **να επενδύει σε όλες τις περιφέρειες** με τη μέθοδο κατανομής των πόρων να βασίζεται, σε μεγάλο βαθμό, **στο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ**. Πλέον, όμως, **έχουν προστεθεί και νέα κριτήρια** όπως για παράδειγμα **η ανεργία των νέων, η κλιματική αλλαγή και η ένταξη των μεταναστών**, ώστε να αντανακλάται καλύτερα η πραγματικότητα.

Επιπλέον, για τη συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο, οι στόχοι της Πολιτικής Συνοχής θα χρηματοδοτηθούν όχι μόνο στο πλαίσιο του καθιερωμένου ΠΔΠ, αλλά, επιπρόσθετα, στην περίπτωση ορισμένων προγραμμάτων, προβλέπεται χρηματοδότηση από το προσωρινό Σχέδιο Ανάκαμψης της Ευρώπης, «**NextGenerationEU**». Το συγκεκριμένο μέσο ανάκαμψης, έχει τη δυνατότητα, μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να δανείζεται κεφάλαια για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις κεφαλαιαγορές, αποσκοπώντας στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργήσε η πανδημία του κορωνοϊού και στη στήριξη της ανάκαμψης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Ως εκ τούτου, θα καταστεί δυνατή η μεταφορά νέων αυξημένων πόρων σε προγράμματα όπως ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας –MAA, το REACT-EU, το πρόγραμμα Horizon Ευρώπη, το InvestEU, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το RescEU κ.α.

Για παράδειγμα, ο **Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας** με συνολικό προϋπολογισμό €672,5 δισ. (εκ των οποίων €312,5 δισ. ευρώ διατίθενται με τη μορφή επιχορηγήσεων και €360 δισ. με τη μορφή δανείων -τιμές 2018-), συστάθηκε για την αντιμετώπιση της κρίσης της πανδημίας και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και τονώνοντας την ανάπτυξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Ο MAA θα στηρίζει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ιδίως σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες, με διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της ΕΕ. Το 70% των πόρων του MAA θα πρέπει να έχουν δεσμευτεί τα έτη 2021 και 2022 και το 30% των πόρων το έτος 2023. Συμπληρωματικά με τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το **REACT-EU**, που εγκρίθηκε στα τέλη Δεκεμβρίου 2020, αφορά πιο βραχυπρόθεσμες δράσεις αντιμετώπισης της κρίσης σε τομείς που χαρακτηρίζονται καίριας σημασίας για τη θέσπιση των βάσεων μιας υγιούς ανάκαμψης (π.χ., δημιουργία θέσεων απασχόλησης, πράσινη συμφωνία, ψηφιακή μετάβαση). Το REACT-EU, που περιλαμβάνει πρόσθετα κονδύλια ύψους €47,5 δισ., τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέχρι και το 2023, θα λειτουργήσει ως συμπλήρωμα για τα προγράμματα συνοχής της περιόδου 2014-2020 και θα προστεθεί στα κονδύλια συνοχής για την περίοδο 2021-2027. Ακόμα, το **Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης**, το οποίο στηρίζει τις περιοχές που επηρεάζονται

περισσότερο από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα και αποσκοπεί στην αποφυγή της αύξησης των περιφερειακών ανισοτήτων, διαθέτει προϋπολογισμό ύψους **€17,5 δισ.** Τα €7,5 δισ. θα προέλθουν από το ΠΔΠ, ενώ επιπλέον **€10 δισ.** θα προέλθουν από το **NextGenerationEU.**

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ⁹

Το νέο «**Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027**» («**ΕΣΠΑ 2021-2027**») αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια, στοχεύοντας την ενίσχυση του παραγωγικού δυναμικού της οικονομίας, των υποδομών, των ανθρώπινων δεξιοτήτων, καθώς και την ενδυνάμωση της κοινωνικής προστασίας. Εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021 και σύμφωνα με αυτό πρόκειται να διατεθούν στη χώρα μας πόροι συνολικού ύψους **€26,2 δισ.** για τα επόμενα 7 έτη. Ειδικότερα, τα **€20,9 δισ.** θα προέλθουν ως Ενωσιακή Στήριξη και τα **€5,3 δισ.** θα αποτελέσουν εθνική συνεισφορά. Τα έργα/δράσεις που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν από το νέο ΕΣΠΑ λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες της χώρας μας για τα επόμενα χρόνια, επιδιώκοντας να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές υστερήσεις της ελληνικής οικονομίας. Παράλληλα, αναμένεται η ολοκλήρωση των Μεγάλων Έργων που ξεκίνησαν την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο, 2014-2020.

Το νέο «**ΕΣΠΑ 2021-2027**» χαρακτηρίζεται για τον ισχυρό του αναπτυξιακό του προσανατολισμό, όπως αυτός αποτυπώνεται μέσα από δράσεις και έργα υψηλής προστιθέμενης αξίας, με πολλαπλασιαστικά οφέλη τόσο για την κοινωνία, όσο και για την οικονομία, που ανακάμπτει από την πανδημική κρίση, φιλοδοξώντας να συμβάλει ουσιαστικά στην εκκίνηση ενός νέου κύκλου ευημερίας για ολόκληρη τη χώρα και τους πολίτες της.

Βασικά χαρακτηριστικά του Νέου ΕΣΠΑ:

- Διασυνδέεται με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τις συστάσεις της Επιτροπής για τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.
- Υποστηρίζει τις λοιπές Εθνικές Στρατηγικές και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης.
- Υποστηρίζει το νέο Ταμείο για τη Δίκαιη Μετάβαση (λιγνιτικές περιοχές και νησιά).
- Ακολουθεί το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (Εκθεση Επιτροπής Πισσαρίδη).
- Ακολουθεί τους περιορισμούς των Ευρωπαϊκών Κανονισμών για τις θεματικές συγκεντρώσεις και ξεπερνά τα κατώτατα ποσοστά.

⁹ Βλέπε: [Νέα Προγραμματική Περίοδος 2021-2027 \(espa.gr\)](https://espa.gr)

Στόχοι Πολιτικής:

Οι προτεραιότητες και δράσεις που θα υλοποιηθούν προβάλλονται ως συνολική πολιτική, έχοντας ως στόχο τη γόνιμη μετάβαση σε μια:

- **«Πιο έξυπνη» Ελλάδα (20% των συνολικών πόρων)**

Κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας, καθώς και η στενότερη διασύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς την κατεύθυνση αυτή θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.

- **«Πιο πράσινη» Ελλάδα (27% των συνολικών πόρων)**

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με τη χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, τη μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυνοριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση σε τοπικό επίπεδο, καθώς και την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

- **«Πιο διασυνδεδεμένη» Ελλάδα (8% των συνολικών πόρων)**

Στοχεύοντας στον οικονομικό/ψηφιακό μετασχηματισμό, ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.

- **«Πιο κοινωνική» Ελλάδα (30% των συνολικών πόρων)**

Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα, μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.

- **«Ελλάδα πιο κοντά στους πολίτες της» (6% των συνολικών πόρων)**

Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και ΤΑΠΤοΚ (Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων) θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα.

- **«Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών μετά την απολιγνιτοποίηση» (7% των συνολικών πόρων)**

Η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, εδράζεται, κατ'εφαρμογή σχετικού σχεδίου δράσης, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία-βιομηχανία-εμπόριο και τεχνολογία-εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις/επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ ΩΣ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ COVID-19

Η Πολιτική Συνοχής βρέθηκε στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης της πρωτοφανούς κοινωνικοοικονομικής κρίσης που προκλήθηκε από την πανδημία του COVID-19. Ειδικότερα, επικεντρώθηκε στην αντιμετώπιση της μεγάλης πίεσης που ασκήθηκε στον τομέα υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και στον σημαντικό κίνδυνο οικονομικής ρευστότητας που απείλησε τις επιχειρήσεις —ιδίως τις μικρές, οι οποίες αναγκάστηκαν να σταματήσουν τις δραστηριότητές τους, θέτοντας, παράλληλα, σε κίνδυνο εκατομμύρια θέσεις εργασίας.

Σε αυτή την κατεύθυνση, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα ενέκριναν άμεσα δύο συναφείς δέσμες μέτρων, τις επενδυτικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού (**CRII/CRII+**), **διευρύνοντας την επιλεξιμότητα των κεφαλαίων της πολιτικής συνοχής** και αυξάνοντας την ευελιξία που προσφέρεται στις προγραμματικές αρχές για τον **επαναπρογραμματισμό** της υπάρχουσας στήριξης της ΕΕ.

Εν προκειμένω, περισσότερα από **€20 δισ.** ανακατανεμήθηκαν για την εξασφάλιση ζωτικής σημασίας ατομικού **εξοπλισμού προστασίας**, αναπνευστήρων και ασθενοφόρων. Ταυτόχρονα, οι επιχειρήσεις μπόρεσαν να επωφεληθούν από **επιχορηγήσεις έκτακτης ανάγκης και δάνεια χαμηλών επιτοκίων**, τα οποία τους επέτρεψαν να διατηρήσουν τη λειτουργία τους κατά τη διάρκεια των lockdown.

Νέα μέτρα για την απασχόληση, ιδίως ρυθμίσεις για τη σύντομη εργασία, τέθηκαν σε εφαρμογή, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι δεν θα βρεθούν ξαφνικά χωρίς εισόδημα. Παράλληλα, προωθήθηκαν μέτρα απλούστευσης και προσαρμόστηκαν οι κανόνες για να υποστηριχθούν οι δημόσιοι προϋπολογισμοί. Η εισαγωγή της πρωτοβουλίας **REACT-EU**, η οποία ήταν η πρώτη που κινητοποίησε πόρους στο πλαίσιο της ΕΕ επόμενης γενιάς, παρέχοντας **€47,5 δισ.** νέας χρηματοδότησης από την ΕΕ για τα έτη 2021/2022. Χάρη στο υψηλό ποσοστό προχρηματοδότησής του, τα κράτη-μέλη έχουν ήδη καταφέρει να προετοιμάζουν νέα έργα για την ενίσχυση των ιατρικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων, των εργαζομένων και των ευάλωτων ατόμων. Επίσης, τα κονδύλια αυτά επέτρεψαν την επανέναρξη έργων που είχαν προηγουμένως διακοπεί εξαιτίας των έκτακτων αναγκών.

Επιπλέον, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στις πράσινες και ψηφιακές προτεραιότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες για μια έξυπνη, βιώσιμη και ανθεκτική ανάκαμψη, σύμφωνα με την ευρύτερη πολιτική ατζέντα της ΕΕ.

Ως εκ τούτου, η πολιτική συνοχής αποδείχθηκε ευέλικτη και αποτελεσματική σε ό,τι αφορά την ταχεία προσαρμογή στην κρίση, παρέχοντας στα κράτη-μέλη, στις περιφέρειες και στις πόλεις μια ολοκληρωμένη και προσαρμοσμένη εργαλειοθήκη για την αντιμετώπιση των άνισων εδαφικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας.

ΘΕΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ: ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ & ΨΗΦΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ¹⁰

Στο πλαίσιο του νέου Πολυετούς Προϋπολογισμού, αλλά και αξιοποιώντας πλήρως τους πόρους του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στόχος της ΕΕ είναι να δημιουργήσει μια **ανθεκτική και ψηφιακά κυρίαρχη Ευρώπη** κατά την επόμενη δεκαετία (ψηφιακή δεκαετία της Ευρώπης). Οι ψηφιακές τεχνολογίες αλλάζουν τη ζωή των ανθρώπων, από τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούμε μέχρι τον τρόπο με τον οποίο ζούμε και εργαζόμαστε. Η ψηφιοποίηση μπορεί να παράσχει λύσεις για πολλές από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα η Ευρώπη και οι πολίτες της, προσφέροντας ευκαιρίες για τη **δημιουργία νέων θέσεων εργασίας**, την προώθηση της **εκπαίδευσης**, την τόνωση της **ανταγωνιστικότητας** και της **καινοτομίας**, καθώς και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και τη διευκόλυνση της **πράσινης μετάβασης**.

Οι ψηφιακές τεχνολογίες διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης του κορωνοϊού, καθώς κατά τη διάρκεια της πανδημίας αυξήθηκε δραστικά η χρήση των ψηφιακών συσκευών, αναδεικνύοντας τις ευκαιρίες και τις δυνατότητες που προσφέρει η ψηφιακός κόσμος. Ταυτόχρονα, όμως, ήρθαν στην επιφάνεια και διάφορα προβλήματα όπως για παράδειγμα, η **αυξανόμενη έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων** σε σημαντικό μέρος του πληθυσμού, οι **περιορισμοί των ψηφιακών υποδομών** και οι καθυστερήσεις στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών από κυβερνήσεις και επιχειρήσεις, οι οποίες απειλούν να διευρύνουν το **κοινωνικό χάσμα και τις ανισότητες** εντός και μεταξύ των κρατών-μελών, αλλά και η **εξάρτηση** της Ένωσης από **ψηφιακούς παίκτες** και **πλατφόρμες εκτός της ΕΕ**.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, φιλοδοξία της ΕΕ είναι να διασφαλίσει κυρίαρχη θέση στον ψηφιακό τομέα στο πλαίσιο ενός ανοικτού και διασυνδεδεμένου κόσμου, εφαρμόζοντας

¹⁰ Βλέπε περισσότερα στο: <https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/europe-fit-digital-age/>, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/>, <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/psifiakos-metaschimatismos-simasia-ofeli-kai-politiki-tis-ee> και στο <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/digital-agenda-for-europe>

ψηφιακές πολιτικές που θα επιτρέπουν στους πολίτες και στις επιχειρήσεις της να επωφελούνται από **ένα βιώσιμο ψηφιακό μέλλον με ευημερία και επίκεντρο τον άνθρωπο**.

Ειδικότερα, οι ψηφιακές λύσεις θα πρέπει να:

- Προσφέρουν νέες ευκαιρίες στις επιχειρήσεις.
- Ενθαρρύνουν την ανάπτυξη αξιόπιστης τεχνολογίας.
- Προωθούν μια ανοικτή και δημοκρατική κοινωνία.
- Ευνοούν μια δυναμική και βιώσιμη οικονομία.
- Συμβάλλουν στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την επίτευξη της πράσινης μετάβασης.

Η ψηφιακή μετάβαση της ΕΕ αποτελεί βασικό στοιχείο για την **οικονομική ανάπτυξη** και τη **στρατηγική αυτονομία της Ένωσης**. Δεδομένης της οικονομικής και κοινωνικής σημασίας της μετάβασης αυτής, η ΕΕ αναπτύσσει σημαντικές δράσεις σε διάφορους τομείς πολιτικής, έτσι ώστε να υπερκεράσει τις όποιες δυσκολίες και να προωθήσει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ευρώπης στην μετά την πανδημία εποχή. Ειδικότερα, για να είναι οι κοινωνίες και οι οικονομίες μας έτοιμες για την ψηφιακή εποχή, η ΕΕ έχει δεσμευτεί να δημιουργήσει έναν **ασφαλή ψηφιακό χώρο** για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, ο οποίος θα είναι **συμπεριληπτικός** και **προσβάσιμος** για όλους. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να δημιουργηθούν οι συνθήκες για έναν ψηφιακό μετασχηματισμό που θα **διαφυλάσσει τις αξίες της ΕΕ** και θα προστατεύει τα **θεμελιώδη δικαιώματα** και την **ασφάλεια των πολιτών**, ενώ, ταυτόχρονα, ενισχύει την **ψηφιακή κυριαρχία της Ευρώπης**. Σε αυτήν την κατεύθυνση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το όραμά της για την επιτάχυνση της ψηφιακής μετάβασης της Ευρώπης, καθώς και το αντίστοιχο πλαίσιο διακυβέρνησης για την υλοποίηση συγκεκριμένων στόχων και οροσήμων που θα πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030.

Ειδικότερα:

Τον Μάρτιο του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το όραμά της για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ευρώπης έως το 2030 στη σχετική Ανακοίνωσή της με τίτλο «**Ψηφιακή Πυξίδα 2030: η ευρωπαϊκή οδός για την Ψηφιακή Δεκαετία**»,¹¹ ενώ τον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους παρουσίασε την «**Πορεία προς την Ψηφιακή Δεκαετία**»¹² θεσπίζοντας ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης για την επίτευξη συγκεκριμένων ψηφιακών στόχων. Εν συνεχεία, τον Ιανουάριο του 2022, η Επιτροπή πρότεινε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο τη «**Διακήρυξη σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές**» για όλους τους κατοίκους της ΕΕ, ώστε να κατευθύνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ένωσης,¹³

¹¹ Βλέπε αναλυτικότερα: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_21_983

¹² Βλέπε αναλυτικότερα: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_21_4630

¹³ Η Επιτροπή διεξήγαγε, επίσης, ανοικτή δημόσια διαβούλευση η οποία επιβεβαίωσε την ευρεία υποστήριξη των πολιτών της ΕΕ για τις ευρωπαϊκές ψηφιακές αρχές, για παράδειγμα 8 στους 10 δήλωσαν ότι θεωρούν χρήσιμο να καθορίσει και να προωθήσει η ΕΕ ένα κοινό ευρωπαϊκό όραμα για τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές, καθώς και ειδική σχετική έρευνα του Ευρωβαρόμετρου. Βλέπε αναλυτικότερα: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_452

η οποία ήρθε να συμπληρώσει τις προηγούμενες ψηφιακές πρωτοβουλίες των κρατών-μελών, όπως για παράδειγμα η Δήλωση του Τάλιν για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η Διακήρυξη του Βερολίνου για την ψηφιακή κοινωνία και την ψηφιακή διακυβέρνηση με βάση τις αξίες, και η Δήλωση της Λισαβόνας —Ψηφιακή δημοκρατία με σκοπό.¹⁴

Τον Νοέμβριο του 2022, η Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε **συμφωνία αναφορικά με τη Διακήρυξη** και ένα μήνα αργότερα (Δεκέμβριος 2022) υπεγράφη από τους τρεις Προέδρους το σχετικό κείμενο, που αποτελεί το «**ψηφιακό DNA**» της ΕΕ, καθιστώντας σαφές ότι οι ευρωπαϊκές αξίες, καθώς και τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που κατοχυρώνονται στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, θα πρέπει να γίνονται σεβαστά εντός διαδικτύου όπως ακριβώς και εκτός αυτού.¹⁵ Τα ψηφιακά δικαιώματα και οι ψηφιακές αρχές που περιγράφονται στη Διακήρυξη θα συμπληρώσουν τα υφιστάμενα δικαιώματα, όπως αυτά απορρέουν από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, και τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής. Η **Διακήρυξη** διαρθρώνεται γύρω από έξι κεφάλαια, ενώ το κείμενό της θα αποτελέσει **οδηγό για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τις επιχειρήσεις κατά την ενασχόλησή τους με νέες τεχνολογίες**. Στόχος είναι να βοηθηθούν όλοι οι πολίτες της ΕΕ έτσι ώστε να αξιοποιήσουν στο έπακρο τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Δικαιώματα και αρχές που θα κατευθύνουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός επηρεάζει όλες τις πτυχές της ανθρώπινης ζωής. Προσφέρει ευκαιρίες για περισσότερη προσωπική ευημερία, βιωσιμότητα και ανάπτυξη, αλλά μπορεί επίσης να εγείρει κινδύνους για τους οποίους απαιτείται απάντηση σε επίπεδο δημόσιας πολιτικής. Με τη Διακήρυξη σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές, η ΕΕ επιθυμεί να διασφαλίσει τις ευρωπαϊκές αξίες με τους εξής τρόπους:

1. Τοποθετώντας τον **άνθρωπο στο επίκεντρο** του ψηφιακού μετασχηματισμού.
2. Στηρίζοντας την **αλληλεγγύη** και την **ένταξη**, μέσω της συνδεσιμότητας, της ψηφιακής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των ψηφιακών δεξιοτήτων, των δίκαιων και πρόσφορων συνθηκών εργασίας, καθώς και της πρόσβασης σε ψηφιακές δημόσιες υπηρεσίες στο διαδίκτυο.
3. Τονίζοντας τη σημασία της **ελευθερίας επιλογής** σε ό,τι αφορά τις αλληλεπιδράσεις με τους αλγόριθμους και τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης σε ένα **δίκαιο ψηφιακό περιβάλλον**.
4. Προωθώντας τη **συμμετοχή** στον ψηφιακό δημόσιο χώρο.
5. Αυξάνοντας την **ασφάλεια**, την **προστασία** και τη **χειραφέτηση** στο ψηφιακό περιβάλλον, ιδίως για τα παιδιά και τους νέους.

¹⁴ Διαθέσιμες εδώ: [Ministerial Declaration on eGovernment - the Tallinn Declaration | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](#), [Berlin Declaration on Digital Society and Value-based Digital Government | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](#), [Lisbon Declaration – Digital Democracy with a Purpose | Futurium \(europa.eu\)](#).

¹⁵ Αναλυτικότερα βλέπε: [Ευρωπαϊκή Διακήρυξη για τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\)](#) καθώς και <https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20221212IPR64520/eu-institutions-endorse-declaration-on-digital-rights-and-principles>

6. Προάγοντας τη βιωσιμότητα.

Τα παραπάνω δικαιώματα και αρχές συνεπάγονται:

- **Οικονομικά προσιτή** ψηφιακή συνδεσιμότητα υψηλής ταχύτητας παντού και για όλους/-ες.
- Καλά εξοπλισμένες **αίθουσες διδασκαλίας** και **εκπαιδευτικούς** με ψηφιακές δεξιότητες.
- Απρόσκοπτη **πρόσβαση** σε διαδικτυακές δημόσιες υπηρεσίες.
- **Ασφαλές** ψηφιακό περιβάλλον για τα παιδιά.
- **Αποσύνδεση** μετά τις ώρες εργασίας.¹⁶
- Απόκτηση εύκολα **κατανοητών πληροφοριών** σχετικά με τον αντίκτυπο των ψηφιακών μας προϊόντων στο περιβάλλον.
- **Έλεγχος** του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται τα **δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα** και σε ποιους κοινοποιούνται.

Η υπογραφή της ευρωπαϊκής Διακήρυξης σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές στο ανώτατο επίπεδο αντικατοπτρίζει την κοινή πολιτική δέσμευση της ΕΕ και των κρατών-μελών της για την προώθηση και εφαρμογή των εν λόγω αρχών σε όλους τους τομείς της ψηφιακής ζωής και την επίτευξη των στόχων της **Ψηφιακής Πυξίδας 2030**. Η Διακήρυξη θα καθοδηγεί, επίσης, το έργο που αφορά το **Πρόγραμμα Πολιτικής για την Ψηφιακή Δεκαετία**, δηλαδή τον μηχανισμό παρακολούθησης και συνεργασίας για την επίτευξη των κοινών ψηφιακών στόχων έως το τέλος της τρέχουσας δεκαετίας.¹⁷ Για την υλοποίηση των στόχων του 2030, αλλά και για να παραχθούν απτά αποτελέσματα, η Επιτροπή θα παρακολουθεί τη σχετική πρόοδο και θα υποβάλλει ετήσια έκθεση αναφορικά με την «**κατάσταση της ψηφιακής δεκαετίας**». Παράλληλα, η Διακήρυξη καθοδηγεί και τις διεθνείς σχέσεις της Ένωσης, καθώς, μέσω των αντίστοιχων αναφορών της σχετικά με τα οικουμενικά ανθρώπινα δικαιώματα, θα αποτελέσει έμπνευση για τους εταίρους της εκτός των συνόρων της ΕΕ.

Αναλυτικότερα:

Η Ψηφιακή Πυξίδα της Ευρώπης

Η **Ψηφιακή Πυξίδα** αποτυπώνει το όραμα για έναν επιτυχημένο ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας και της κοινωνίας της Ευρώπης έως το 2030. Η προτεινόμενη πορεία προς την ψηφιακή δεκαετία έλαβε υπόψη τα αποτελέσματα διαφόρων διαβουλεύσεων κατά τις οποίες πολίτες, επιχειρήσεις, δημόσιες διοικήσεις, κράτη-μέλη, βιομηχανία και οργανισμοί εξέφρασαν τις απόψεις τους σχετικά με το τι χρειάζεται για μια

¹⁶ Βλέπε αναλυτικότερα: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20210121STO96103/to-ek-thelei-na-katochurothei-to-dikaioma-stin-aposundesin-apo-tin-ergasia>

¹⁷ Βλέπε αναλυτικότερα: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_22_4503 και <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/64/digital-agenda-for-europe>

επιτυχημένη ευρωπαϊκή ψηφιακή μετάβαση. Το πρόγραμμα, δίνοντας προτεραιότητα στις ψηφιακές δεξιότητες και την ψηφιακή εκπαίδευση, διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις θεμελιώδεις άξονες: **δεξιότητες, υποδομές, επιχειρήσεις, κυβέρνηση.**

1. Δεξιότητες

Ύπαρξη ενός πληθυσμού που θα διαθέτει ψηφιακές δεξιότητες και επαγγελματιών με υψηλή ψηφιακή κατάρτιση: έως το 2030, τουλάχιστον το **80 %** όλων των ενηλίκων θα πρέπει να διαθέτει βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Επίσης, θα πρέπει να απασχολούνται **20.000.000** ειδικοί στον τομέα των **ΤΠΕ**, με σημαντική **αύξηση** της **απασχόλησης** των **γυναικών** στις συγκεκριμένες θέσεις εργασίας.

2. Ασφαλείς και βιώσιμες ψηφιακές υποδομές

Ανάπτυξη ασφαλών, αποδοτικών και βιώσιμων ψηφιακών υποδομών: έως το 2030, όλα τα νοικοκυριά της ΕΕ θα πρέπει να έχουν συνδεσιμότητα **gigabit** και όλες οι κατοικημένες περιοχές θα πρέπει να έχουν κάλυψη **5G**, η **παραγωγή πρωτοποριακών και βιώσιμων ημιαγωγών** στην Ευρώπη θα πρέπει να αντιπροσωπεύει το **20 %** της παγκόσμιας παραγωγής, **10.000 κλιματικά ουδέτεροι κόμβοι παρυφών υψηλής ασφάλειας** θα πρέπει να αναπτυχθούν στην ΕΕ και η Ευρώπη θα πρέπει να διαθέτει τον πρώτο **κβαντικό υπολογιστή** της.

3. Ψηφιακός Μετασχηματισμός των επιχειρήσεων

Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων: έως το 2030, το **75 %** των εταιρειών της ΕΕ να χρησιμοποιεί υπολογιστικό νέφος, **τεχνητή νοημοσύνη** και μαζικά δεδομένα. Επιπλέον, πάνω από το **90 %** των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (**ΜΜΕ**) θα πρέπει να έχει επιτύχει τουλάχιστον ένα **βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης** και ο αριθμός των εταιρειών-μονόκερων της ΕΕ θα πρέπει να έχει διπλασιαστεί.

4. Ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών

Ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών: έως το 2030, όλες οι **βασικές δημόσιες** υπηρεσίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες **στο διαδίκτυο**, όλοι οι πολίτες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στους **ηλεκτρονικούς ιατρικούς τους φακέλους/** ιατρικά μητρώα και το **80 %** των πολιτών θα πρέπει να χρησιμοποιεί **ψηφιακή ταυτότητα (eID)**¹⁸.

¹⁸ Η ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα θα είναι διαθέσιμη στους πολίτες, τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις της ΕΕ που επιθυμούν να ταυτοποιηθούν ή να επιβεβαιώσουν ορισμένες προσωπικές πληροφορίες. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για διαδικτυακές όσο και για μη διαδικτυακές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες σε όλη την ΕΕ. Κάθε πολίτης της ΕΕ που διαμένει στην Ένωση θα μπορεί να χρησιμοποιεί ένα προσωπικό ψηφιακό πορτοφόλι. Βλέπε περισσότερα στο: [Ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα \(europa.eu\)](https://europa.eu)

Η Πυξίδα περιγράφει μια **ισχυρή κοινή δομή διακυβέρνησης** σε συνεργασία με τα κράτη-μέλη, που θα βασίζεται σε σύστημα παρακολούθησης, στο πλαίσιο του οποίου θα υποβάλλονται ετήσιες εκθέσεις υπό τη μορφή «φωτεινών σηματοδοτών». Οι στόχοι θα αποτυπώνονται σε πρόγραμμα πολιτικής που θα συμφωνηθεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η Πορεία προς την ψηφιακή δεκαετία

Έχοντας ως βάση την Ψηφιακή Πυξίδα 2030, η Επιτροπή θέσπισε ένα ισχυρό πλαίσιο διακυβέρνησης για την επίτευξη των ψηφιακών στόχων με τη μορφή μιας Πορείας προς την ψηφιακή δεκαετία. Η ψηφιακή πρόοδος στα κράτη-μέλη υπήρξε πολύ άνιση τα τελευταία χρόνια. Η τάση δείχνει ότι η πρόοδος των χωρών που προχωρούσαν με βραδύ ρυθμό πριν από πέντε χρόνια παρέμεινε αργή μέχρι σήμερα. Με αυτή τη νέα Πορεία προς την ψηφιακή δεκαετία, θα υπάρξει διαρθρωμένη συνεργασία για την επίτευξη των συμφωνημένων στόχων, αναγνωρίζοντας, παράλληλα, τις διαφορές μεταξύ των σημείων εκκίνησης των κρατών-μελών.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή προτείνει τη δημιουργία ενός **ετήσιου μηχανισμού συνεργασίας με τα κράτη-μέλη**, ο οποίος θα αποτελείται από:

- Ένα δομημένο, διαφανές και κοινό σύστημα παρακολούθησης με βάση τον **Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI)** για τη μέτρηση της προόδου στην επίτευξη καθενός από τους στόχους για το 2030, το οποίο θα περιλαμβάνει και Βασικούς Δείκτες Επιδόσεων.¹⁹
- Την **ετήσια Έκθεση** για την «Κατάσταση της ψηφιακής δεκαετίας», στην οποία η Επιτροπή θα αξιολογεί την πρόοδο και θα διατυπώνει συστάσεις για δράσεις.
- Τους **Πολυετείς Στρατηγικούς Χάρτες Πορείας** για την ψηφιακή δεκαετία ανά κράτος-μέλος, στους οποίους τα κράτη-μέλη θα περιγράφουν τις πολιτικές και τα μέτρα που έχουν θεσπίσει ή προγραμματίσει για τη στήριξη των στόχων του 2030.
- Ένα **δομημένο ετήσιο πλαίσιο για τη συζήτηση** και την αντιμετώπιση τομέων στους οποίους σημειώνεται ανεπαρκής πρόοδος, μέσω συστάσεων και κοινών δεσμεύσεων μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών-μελών.
- Έναν **Μηχανισμό** για τη στήριξη της υλοποίησης **πολυκρατικών έργων**.

¹⁹ Προκειμένου η Ευρώπη να πορευτεί με ταχύτητα προς την επίτευξη των στόχων της ψηφιακής δεκαετίας, το προτεινόμενο πλαίσιο διακυβέρνησης προβλέπει ένα σύστημα παρακολούθησης της προόδου το οποίο βασίζεται σε μια ενισχυμένη μορφή του δείκτη ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI). Αρχικά, η Επιτροπή θα αναπτύξει προβλεπόμενες πορείες στην ΕΕ για κάθε στόχο, από κοινού με τα κράτη-μέλη, τα οποία με τη σειρά τους θα προτείνουν εθνικούς στρατηγικούς χάρτες πορείας για την επίτευξή τους. Κάθε χρόνο, η Επιτροπή θα υποβάλλει έκθεση σχετικά με την «Κατάσταση της ψηφιακής δεκαετίας» στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό: i) να παραθέτει τις μετρηθείσες ψηφιακές επιδόσεις σε σχέση με τις προβλεπόμενες πορείες και ii) να προβαίνει σε στοχευμένες συστάσεις προς τα κράτη-μέλη για την επίτευξη των στόχων του 2030, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές συνθήκες. Η Επιτροπή, έως το 2026, θα επανεξετάσει τους στόχους προκειμένου να συνυπολογίσει τις τεχνολογικές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις.

Πολυκρατικά έργα

Για την επίτευξη των ψηφιακών επιδιώξεων και στόχων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επιταχύνει και θα διευκολύνει τη **δρομολόγηση πολυκρατικών έργων μεγάλης κλίμακας**, τα οποία κανένα μεμονωμένο κράτος-μέλος δεν θα μπορούσε να αναπτύξει από μόνο του.

Τα έργα αυτά θα:

- Συνδυάζουν επενδύσεις από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, από τα κράτη-μέλη και, κατά περίπτωση, από τον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα.
- Καλύπτουν τα κενά που εντοπίζονται στις κρίσιμες ικανότητες της ΕΕ.
- Στηρίζουν μια διασυνδεδεμένη, διαλειτουργική και ασφαλή ψηφιακή ενιαία αγορά.

Η Επιτροπή έχει εντοπίσει έναν αρχικό κατάλογο πολυκρατικών έργων. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τομείς για επενδύσεις όπως για παράδειγμα οι **υποδομές δεδομένων**, οι **επεξεργαστές χαμηλής κατανάλωσης**, οι επικοινωνίες **5G**, η υπολογιστική υψηλών επιδόσεων, η **κβαντική επικοινωνία** με ασφάλεια, η **δημόσια διοίκηση**, οι τεχνολογίες **blockchain**, οι κόμβοι **ψηφιακής καινοτομίας** και οι ψηφιακές δεξιότητες.

Η ψηφιακή Ευρώπη στον κόσμο

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός θέτει παγκόσμιες προκλήσεις. Η ΕΕ θα καταβάλει προσπάθειες με σκοπό να προωθήσει το θετικό ψηφιακό θεματολόγιό της με επίκεντρο τον άνθρωπο στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών και μέσω ισχυρών διεθνών ψηφιακών εταιρικών σχέσεων, επιδιώκοντας να προωθήσει την ευθυγράμμιση ή τη **σύγκλιση με τους κανόνες και τα πρότυπα της ΕΕ**. Ο συνδυασμός των εσωτερικών επενδύσεων της ΕΕ με τη σημαντική χρηματοδότηση που διατίθεται στο πλαίσιο των νέων μέσων εξωτερικής συνεργασίας θα επιτρέψει στην ΕΕ να συνεργαστεί με εταίρους από ολόκληρο τον κόσμο με σκοπό την **επίτευξη κοινών παγκόσμιων στόχων**.

Τα παραπάνω θα επιτευχθούν με τους ακόλουθους τρόπους:

- Δημιουργία εργαλειοθήκης που θα συνδυάζει κανονιστική συνεργασία, θα αντιμετωπίζει την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων, την επένδυση στη διεθνή συνεργασία και τις εταιρικές σχέσεις στον τομέα της έρευνας.
- Σχεδιασμός συνόλων ψηφιακής οικονομίας που θα χρηματοδοτούνται μέσω πρωτοβουλιών που φέρνουν σε επαφή την ΕΕ, τα κράτη-μέλη, ιδιωτικές εταιρείες, ομοϊδεάτες εταίρους και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.
- Συνδυασμός των εσωτερικών επενδύσεων της ΕΕ και των μέσων εξωτερικής συνεργασίας.

- Επένδυση στη βελτίωση της συνδεσιμότητας με τους εταίρους της ΕΕ, για παράδειγμα, μέσω ενός πιθανού ταμείου ψηφιακής συνδεσιμότητας.

Χρηματοδότηση των ψηφιακών προτεραιοτήτων της ΕΕ²⁰

Ο ψηφιακός τομέας παίζει κεντρικό ρόλο σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ και η κρίση του κορωνοϊού κατέστησε εντονότερη την ανάγκη μιας συντονισμένης απάντησης που να επωφελεί την κοινωνία και την ανταγωνιστικότητα μακροπρόθεσμα. Οι ψηφιακές λύσεις παρουσιάζουν σημαντικές ευκαιρίες και είναι απαραίτητες για τη διασφάλιση της ανάκαμψης της Ευρώπης και της ανταγωνιστικής της θέσης στην παγκόσμια οικονομία.

Σε αυτή την κατεύθυνση, το Σχέδιο Οικονομικής Ανάκαμψης της ΕΕ απαιτεί από τα κράτη-μέλη να διαθέσουν, τουλάχιστον, το **20% των κονδυλίων** του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ύψους **€672,5 δισ.**, στην ψηφιακή μετάβαση. Επίσης, τα επενδυτικά προγράμματα, όπως είναι το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας **«Ορίζοντας Ευρώπη»** και ο μηχανισμός **«Συνδέοντας την Ευρώπη»**, που χρηματοδοτεί έργα υποδομών, διαθέτουν σημαντικά ποσά σε έργα ψηφιακής καινοτομίας. Επιπλέον, η ΕΕ στοχεύει στην επίτευξη των στόχων της ψηφιακής μετάβασης μέσω των επενδυτικών της προγραμμάτων και της θέσπισης νέων κανόνων.

Το Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη»²¹

Τον Απρίλιο του 2021, το Κοινοβούλιο ενέκρινε το Πρόγραμμα **«Ψηφιακή Ευρώπη»**, το πρώτο **εργαλείο** της ΕΕ που αποσκοπεί να **επιταχύνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό** των ευρωπαϊκών κοινωνιών και οικονομιών. Το Πρόγραμμα θα επενδύσει σε ψηφιακές λύσεις που μπορούν να ενισχύσουν την **ανταγωνιστικότητα** της Ευρώπης, να συμβάλουν στην **πράσινη μετάβαση** και να διασφαλίσουν την **τεχνολογική της υπεροχή**.

Πιο συγκεκριμένα, θα επενδύσει **€7,6 δισ.** σε 5 τομείς:

- Στους υπερευπολογιστές (€2,2 δισ.).
- Στην Τεχνητή Νοημοσύνη (€2,1 δισ.).
- Στην κυβερνοασφάλεια (€1,6 δισ.).
- Στις εξελιγμένες ψηφιακές δεξιότητες (€577 εκατ.)
- Στη διεύρυνση της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών σε ολόκληρη την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ (€1,1 δισ.).

²⁰ Διαθέσιμο στο: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20210414STO02010/psifiakos-metaschimatismos-simasia-ofeli-kai-politiki-tis-ee>

²¹ Βλέπε περισσότερα στο: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20210422IPR02631/parliament-supports-european-digital-transformation-programme>

Επιπλέον πεδία ανάληψης δράσης:

Ενίσχυση της δράσης κατά των κυβερνοαπειλών

Για να αντιμετωπιστεί η επιδεινούμενη ασφάλεια μετά την επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και να ενισχυθεί η ικανότητα της ΕΕ να προστατεύει τους πολίτες και τις υποδομές της, η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος πρότειναν μια πολιτική κυβερνοάμυνας της ΕΕ κι ένα σχέδιο δράσης για τη στρατιωτική κινητικότητα 2.0. Με τη νέα πολιτική της για την κυβερνοάμυνα, η ΕΕ θα ενισχύσει τη συνεργασία και τις επενδύσεις στην κυβερνοάμυνα με σκοπό τη βελτίωση, αφενός, του εντοπισμού και της αποτροπής του αυξανόμενου αριθμού κυβερνοεπιθέσεων και, αφετέρου, της άμυνας έναντι των επιθέσεων αυτών.

Πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες: διασφάλιση ενός ασφαλούς και υπεύθυνου διαδικτυακού περιβάλλοντος²²

Για πρώτη φορά, ένα κοινό σύνολο κανόνων σχετικά με τις υποχρεώσεις και τη λογοδοσία των διαμεσολαβητών στην ενιαία αγορά θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για την παροχή διασυνοριακών ψηφιακών υπηρεσιών, εξασφαλίζοντας παράλληλα υψηλό επίπεδο προστασίας σε όλους τους χρήστες, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους στην ΕΕ.

Πράξη για τις ψηφιακές αγορές: διασφάλιση δίκαιων και ανοικτών ψηφιακών αγορών²³

Ορισμένες μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες λειτουργούν ως ρυθμιστές πρόσβασης στις ψηφιακές αγορές. Η πράξη για τις ψηφιακές αγορές έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω πλατφόρμες συμπεριφέρονται με θεμιτό τρόπο στο διαδίκτυο. Μαζί με την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες, η πράξη για τις ψηφιακές αγορές αποτελεί ένα από τα κεντρικά στοιχεία της ευρωπαϊκής ψηφιακής στρατηγικής.

Ευρωπαϊκή πράξη για τα μικροκυκλώματα

Η ευρωπαϊκή πράξη για τα μικροκυκλώματα θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα της Ευρώπης σε τεχνολογίες και εφαρμογές ημιαγωγών, ενώ θα συμβάλει στην επίτευξη τόσο της ψηφιακής, όσο και της πράσινης μετάβασης. Αυτό θα επιτευχθεί με την ενίσχυση της τεχνολογικής υπεροχής της Ευρώπης στον τομέα αυτόν.

Αριστεία και εμπιστοσύνη στην τεχνητή νοημοσύνη²⁴

Η αξιόπιστη τεχνητή νοημοσύνη (TN) μπορεί να αποφέρει πολλά οφέλη, όπως καλύτερη υγειονομική περίθαλψη, ασφαλέστερες και καθαρότερες μεταφορές, αποδοτικότερη

²² Βλέπε περισσότερα στο: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20220701IPR34364/psifiakes-upiresies-neoi-kanones-gia-pio-asfales-kai-anoikto-diadiktuo>

²³ Βλέπε περισσότερα στο: <https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20220701IPR34364/psifiakes-upiresies-neoi-kanones-gia-pio-asfales-kai-anoikto-diadiktuo>

²⁴ Βλέπε περισσότερα στο: <https://epthinktank.eu/2020/07/03/artificial-intelligence-is-revolutionising-our-future-opportunities-and-challenges/>

μεταποίηση και φθηνότερη και περισσότερο βιώσιμη ενέργεια. Η προσέγγιση της ΕΕ στην τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ) θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στις εν λόγω τεχνολογίες προκειμένου να τις υιοθετήσουν, ενθαρρύνοντας παράλληλα την ανάπτυξη τους από τις επιχειρήσεις.

Ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα²⁵

Η ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα έχει ως στόχο να καταστήσει την ΕΕ πρωτοπόρο σε μια κοινωνία που βασίζεται στα δεδομένα. Με τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς δεδομένων, τα δεδομένα θα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της ΕΕ και σε όλους τους τομείς, προς όφελος των επιχειρήσεων, των ερευνητών και των δημόσιων διοικήσεων.

Διάστημα

Πρωτοβουλίες της ΕΕ για ένα δορυφορικό σύστημα συνδεσιμότητας και τη διαχείριση της διαστημικής κυκλοφορίας, αναπτύσσοντας διαστημική τεχνολογία αιχμής για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διαστημικής ισχύος.

Βιομηχανική Στρατηγική

Δημιουργία μιας βιομηχανικής στρατηγικής ικανής να στηρίξει τη διττή μετάβαση στην πράσινη και στην ψηφιακή οικονομία, καθιστώντας τη βιομηχανία της ΕΕ πιο ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο και ενισχύοντας τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης.

Συμβούλιο Εμπορίου και Τεχνολογίας ΕΕ-ΗΠΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι σταθερά προσηλωμένες στην προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού και στη συνεργασία σε νέες τεχνολογίες που βασίζονται στις κοινές δημοκρατικές αξίες τους, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο Εμπορίου και Τεχνολογίας ΕΕ-ΗΠΑ χρησιμεύει ως φόρουμ για τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφορικά με τον συντονισμό των προσεγγίσεών τους σε βασικά παγκόσμια εμπορικά, οικονομικά και τεχνολογικά ζητήματα, καθώς και για την εμπάθυνση των διατλαντικών εμπορικών και οικονομικών σχέσεων με βάση αυτές τις κοινές αξίες.

---

²⁵Βλέπε περισσότερα στο:

<https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/society/20220331STO26411/diakubernisi-dedomenon-neoi-kanones-gia-ti-ruthmisi-tis-antallagis-dedomenon>